

3
Q. D. B. U.
DISSERTATIONEM MORALEM *A*
DE
EO, QUOD *20.*
ÆQVUM
EST
CIRCA
FERAS EX CUSTODIA
DILAPSAS,

AD H. GROT. DE J. B. ET P. 12/

L. II. C. IIX. §. III.

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM
ORDINIS

BENEVOLO CONSENSU

AD D. XXVIII. OCTOB.

PRÆSIDE

M. MICH. HENR. GRIBNERO,

J. U. *Edo.*

PUBLICÆ ERUDITORUM CENSURÆ
SUBJICIET

AUTOR

JOH. GOTTLIEB WELSCH, LIPS.

H. L. Q. C.

LIPSIAE, Literis IMMANUELIS TITII.

**VIRO
EXCELLENTISSIMO,
DOMINO
HENRICO BORNIO,**

JCTO,

**SUPR. CUR. PROV. ET SCABINAT. LIPS.
ASSESSORI GRAVISSIMO, AMPLISSIMI OR-
DINIS SENATORII PROCONSULI
SPECTATISSIMO,**

**MÆCENATI, PATRONO AC
STUDIORUM MODERATORI**

**OMNI PIETATE ET OBSEQUIO ÆTA-
TEM DEVENERANDO,**

**PERPETUAM FELICITATEM
APPRECATUR**

SIMULQUE

TENUES HASCE PACELLAS

DEVINCTISSIMI OB INNUMERA BENEFICIA

ANIMI

TENSURAM

EA, QUÆ PAR EST, OBSERVANTIA

SACRAS ESSE

CUPIT

JOH. GOTTLIEB WELSCH.

F. N. F.

S. I.

Es maximi momenti nec minoris Industriae est L.L. Censuram suscipere, & ejus Praecepta ad Rationis normam revocare, cujus supra rationem Voluntas est. Secundum L.L. non de Legibus nobis est judicandum, nec facile de Aequitate earum ambigendum, ad quas vel inviti actiones nostras moderari tenemur. Num igitur absque ulla L.L. iniquitate earum Conditorum, quod aequum est, quod justum respexisse credemus, & sola obsequii Gloria subditis relicta sequi jubebimus Normam, quam iniquitatis esse suspectam, sibi persuadent? Num coecae fide Jura proposita admirabimur & nihil tam horridum tam injustum, existimabimus, quod non, si Imperantis accedat Autoritas, illico sanctum & inviolabile evadat? Hobbesii haec vox est & eorum, qui in fortem mancipiorum conditione deteriorem detrudunt alieno Imperio subiectos, & cum judicandi libertate rationis propemodum usum ipsis eripiunt. Integrum erit per nos cuivis in Justitiam, Aequitatem ac Rationem juris inquirere, sed temerario impetu nolumus censuram suscipi, cum eum, qui non omnes latae Legis rationes quam fieri potuit accuratissime expendit, ac diligentissime examinavit, graviter hallucinari contingat, & iniquitatis, cujus L.L. imprudenter arguit, reum fieri oporteat. Caute proinde ac circumspicite quicumque huic labori manum admovet, procedere debet, ne, si secus faciat, aut non intellexisse id quod aequum est, aut temere justas Leges injustitiae accusasse videatur. Nunquam se mihi *ALB. GENTILIS L. i. c. 6. de Nuptiis*, probavit sententia, adeo aequum esse jus Romanum contendentis, ut rectius, honestius sanctius non universa omnium Theologorum Schola rogare aut sancire valuerit, quod *Jcti Naturae vocem secuti & ejus Legis, quam insculpsit*

Deus animis nostris sua sic conscripserint, ut nec latam unquam a trami-
te justae animis Legislationis aberraverint. **CORASII** potius accedo ju-
dicio, qui *L. 7. uti scell. c. 12.* in gelus statuit, *doctissimos quidem. Ceteros uo-*
strorum, at homines tamen nihilque humanum ab ipsis alienum fuisse. No-
lim tamen temere **LL.** justitiam impugnari, errores fingi, navos excogi-
tari & de aequissimis quoque Constitutionibus iniquam ferri censu-
ram. Male sua Autoritati consuluit Juris Peritorum, quondam Prin-
ceps **BALDUS**, qui *Pomponium* ob legem, quam ne satis quidem intel-
lexerat, unam *bestiam sibi videri scribere hanc eruitur ad l. 16. §. 1. ff. de*
V. O. Nescio tamen an consultius faciant, qui sine causa sufficiente,
multas Juris nostri **LL.** vano conamine iniquas injustasque dicere haud
verentur. Quamobrem saepe miratus sum **ICTI** celeberrimi **ANTH.**
MATTHAEI molestè sedulam in coacervandis Juris Prudentia navis in-
dustriam, qui non tantum passim eos tollente annotat, sed integris quo-
que capitibus loca, quae ipsi a Lege Dei, Ratione, ac aequitate defle-
ctere visa sunt, collegit, *vid. Colleg. Fundam. Juris. Diss. 2. §. 4. 7. 12.* Dum
igitur Errores erroribus cumulat, iniquum satis **LL.** egit Censorem, &
ibi quoque se injustitia deprehendisse putavit velligia, ubi Rationi &
aequitati conveniunt omnia. *In Testamento rite condendis Jus Civ. Se-*
ptem requirit Testes, id impugnat Matrib. Diss. 7. §. 25. quoniam duorum
aut trium testimonium ad indagandam Veritatem sufficere divina cau-
set autoritate, cum tamen hac Lege Dei potestas solemnitate Testa-
mentorum determinandi neutiquam sublata sit Principi, nec ea magis
L. 20. C. de Testi. repugnet, quam Ulpiani erratum, qui duos testes in
dubio sufficere in d. 12. ff. de Testib. admonuit. Eiusdem ponderis sunt,
qua Diss. VII. §. 27. circa Privilegium mulieris in repetenda Dote, Ulu-
ras d. D. th. 16. & furti poenam movet dubia Diss. XI. §. 16. ubi mira est
ANTONII Erroris ex drabus LL. eadem Delicto diversam poenam
fancientibus unam necessario iniquam esse contendentis, cum tamen
in paucissimis Jurisprud. capitibus diversorum Populorum conveni-
ant placita, ex quorum diversitate temere quis colligeret, ea non mi-
nus Justitia, quam sibi invicem repugnare. Ut recte UNGER AUE-
RUS dixisse videatur Diss. de Errorib. Justin. th. 50. apparentes Ant-
Matthaeum errores pro veris hauraro vendidisse. Summa igitur opera
adhibenda est, si quis de justitia ac aequitate Juris velit differere, ne sine
causa censuram suam indigere putet, qui publica Autoritate juris conden-
di facultatem fuerunt consecuti.

§. II. Duplex autem Lex censendi patissimum docuerit. Una qua plane ut iniuste rejiciuntur, altera qua non iniuste in quodam preferuntur. Ex quibus prior qua Injustitia arguuntur. Et summam cautionem requirit, nec facile adhibenda est, nisi omnes Legem defendi deadi aut excusari rationes desciant. Magni scilicet ac ardui Conaminis est LL. pro quibus iustitia Praesumptio militat, iniquitatis postulare, si quidem iure easdem accusasse quis videri velit. Facilius admitti potest, altera Leges examinandi ratio, ubi si quis operam conferendis iustorum iurium dispositionibus impendat, facile indagabit quae Lex altera sit aequior, quae ex duabus non iniustis preferenda. Neque enim hic iuris auctoritas quicquam decedit, cum sufficiat, Legem duram licet quodammodo sit scriptam esse, dummodo iustitia non plane repugnet. Quanta vero utriusque censura sit diversitas, vel inde patet, quod Lex quae priorem notam meretur, plane ferri nequeat, cum quae non procul iniqua est, omnes subditos obligat, licet ea melior ad accuratior dari queat. Observavit hoc praeteris GROTIUS, qui nullam ius ad rationis normam referendi occasionem facile praetermisit, sed seculum offendere laboravit, quanam leges iniuste essent, quae tales ut iustiores condi possint. Quamvis non ita ubique accuratum iuris Civ. censorem egerit, ut non aliis saepius locum relinqueret LL. aequitatem contra ipsum defendendi.

§. III. Ac illam quidem censendi rationem quae leges plane improbat, iniquas iniustasque declarat, raro secutus est. Viri omnis iuris prudentia peritissimi. Neque enim ignorabat eos qui secus faciunt, injurios esse in iuris nostri. Constitutiones, quarum auctoritati haud parum detrahitur, sius qui secundum eas vivere jubentur, iniquitatis suspecta reddantur. Hinc quoties exempla iniustarum LL. adducenda putavit, non inter nos recepta iura aggressus est, sed ex veterum ad depromsit iuris prudentia sequentium temporum LL. latoribus improbatas Sanctiones, quas non immerito iniustitiae accusat, cum exiis deprehendantur nonnullae, quae humanitati plane repugnent. Quae pertinent antiqua quarundam Gentium de bonis Naufragorum fustior adiacendis placita, quae iniquitatis postulat GROTIUS D. J. B. & P. lib. II. cap. 7. §. II. LL. nostrarum auctoritate & consensu adjutus. Vid. Auth. Navigia C. d. Juris. l. 18. C. d. Naufrag. j. Ord. Crim. a. 218. Excommunicat. 3. X. d. Raptoribus Gal. l. 1. Obs. 18. Si l. II. in 1. 5. 1. 2. 1. 3. 1. 4. 1. 5. 1. 6. 1. 7. 1. 8. 1. 9. 1. 10. 1. 11. 1. 12. 1. 13. 1. 14. 1. 15. 1. 16. 1. 17. 1. 18. 1. 19. 1. 20. 1. 21. 1. 22. 1. 23. 1. 24. 1. 25. 1. 26. 1. 27. 1. 28. 1. 29. 1. 30. 1. 31. 1. 32. 1. 33. 1. 34. 1. 35. 1. 36. 1. 37. 1. 38. 1. 39. 1. 40. 1. 41. 1. 42. 1. 43. 1. 44. 1. 45. 1. 46. 1. 47. 1. 48. 1. 49. 1. 50. 1. 51. 1. 52. 1. 53. 1. 54. 1. 55. 1. 56. 1. 57. 1. 58. 1. 59. 1. 60. 1. 61. 1. 62. 1. 63. 1. 64. 1. 65. 1. 66. 1. 67. 1. 68. 1. 69. 1. 70. 1. 71. 1. 72. 1. 73. 1. 74. 1. 75. 1. 76. 1. 77. 1. 78. 1. 79. 1. 80. 1. 81. 1. 82. 1. 83. 1. 84. 1. 85. 1. 86. 1. 87. 1. 88. 1. 89. 1. 90. 1. 91. 1. 92. 1. 93. 1. 94. 1. 95. 1. 96. 1. 97. 1. 98. 1. 99. 1. 100. 1. 101. 1. 102. 1. 103. 1. 104. 1. 105. 1. 106. 1. 107. 1. 108. 1. 109. 1. 110. 1. 111. 1. 112. 1. 113. 1. 114. 1. 115. 1. 116. 1. 117. 1. 118. 1. 119. 1. 120. 1. 121. 1. 122. 1. 123. 1. 124. 1. 125. 1. 126. 1. 127. 1. 128. 1. 129. 1. 130. 1. 131. 1. 132. 1. 133. 1. 134. 1. 135. 1. 136. 1. 137. 1. 138. 1. 139. 1. 140. 1. 141. 1. 142. 1. 143. 1. 144. 1. 145. 1. 146. 1. 147. 1. 148. 1. 149. 1. 150. 1. 151. 1. 152. 1. 153. 1. 154. 1. 155. 1. 156. 1. 157. 1. 158. 1. 159. 1. 160. 1. 161. 1. 162. 1. 163. 1. 164. 1. 165. 1. 166. 1. 167. 1. 168. 1. 169. 1. 170. 1. 171. 1. 172. 1. 173. 1. 174. 1. 175. 1. 176. 1. 177. 1. 178. 1. 179. 1. 180. 1. 181. 1. 182. 1. 183. 1. 184. 1. 185. 1. 186. 1. 187. 1. 188. 1. 189. 1. 190. 1. 191. 1. 192. 1. 193. 1. 194. 1. 195. 1. 196. 1. 197. 1. 198. 1. 199. 1. 200. 1. 201. 1. 202. 1. 203. 1. 204. 1. 205. 1. 206. 1. 207. 1. 208. 1. 209. 1. 210. 1. 211. 1. 212. 1. 213. 1. 214. 1. 215. 1. 216. 1. 217. 1. 218. 1. 219. 1. 220. 1. 221. 1. 222. 1. 223. 1. 224. 1. 225. 1. 226. 1. 227. 1. 228. 1. 229. 1. 230. 1. 231. 1. 232. 1. 233. 1. 234. 1. 235. 1. 236. 1. 237. 1. 238. 1. 239. 1. 240. 1. 241. 1. 242. 1. 243. 1. 244. 1. 245. 1. 246. 1. 247. 1. 248. 1. 249. 1. 250. 1. 251. 1. 252. 1. 253. 1. 254. 1. 255. 1. 256. 1. 257. 1. 258. 1. 259. 1. 260. 1. 261. 1. 262. 1. 263. 1. 264. 1. 265. 1. 266. 1. 267. 1. 268. 1. 269. 1. 270. 1. 271. 1. 272. 1. 273. 1. 274. 1. 275. 1. 276. 1. 277. 1. 278. 1. 279. 1. 280. 1. 281. 1. 282. 1. 283. 1. 284. 1. 285. 1. 286. 1. 287. 1. 288. 1. 289. 1. 290. 1. 291. 1. 292. 1. 293. 1. 294. 1. 295. 1. 296. 1. 297. 1. 298. 1. 299. 1. 300. 1. 301. 1. 302. 1. 303. 1. 304. 1. 305. 1. 306. 1. 307. 1. 308. 1. 309. 1. 310. 1. 311. 1. 312. 1. 313. 1. 314. 1. 315. 1. 316. 1. 317. 1. 318. 1. 319. 1. 320. 1. 321. 1. 322. 1. 323. 1. 324. 1. 325. 1. 326. 1. 327. 1. 328. 1. 329. 1. 330. 1. 331. 1. 332. 1. 333. 1. 334. 1. 335. 1. 336. 1. 337. 1. 338. 1. 339. 1. 340. 1. 341. 1. 342. 1. 343. 1. 344. 1. 345. 1. 346. 1. 347. 1. 348. 1. 349. 1. 350. 1. 351. 1. 352. 1. 353. 1. 354. 1. 355. 1. 356. 1. 357. 1. 358. 1. 359. 1. 360. 1. 361. 1. 362. 1. 363. 1. 364. 1. 365. 1. 366. 1. 367. 1. 368. 1. 369. 1. 370. 1. 371. 1. 372. 1. 373. 1. 374. 1. 375. 1. 376. 1. 377. 1. 378. 1. 379. 1. 380. 1. 381. 1. 382. 1. 383. 1. 384. 1. 385. 1. 386. 1. 387. 1. 388. 1. 389. 1. 390. 1. 391. 1. 392. 1. 393. 1. 394. 1. 395. 1. 396. 1. 397. 1. 398. 1. 399. 1. 400. 1. 401. 1. 402. 1. 403. 1. 404. 1. 405. 1. 406. 1. 407. 1. 408. 1. 409. 1. 410. 1. 411. 1. 412. 1. 413. 1. 414. 1. 415. 1. 416. 1. 417. 1. 418. 1. 419. 1. 420. 1. 421. 1. 422. 1. 423. 1. 424. 1. 425. 1. 426. 1. 427. 1. 428. 1. 429. 1. 430. 1. 431. 1. 432. 1. 433. 1. 434. 1. 435. 1. 436. 1. 437. 1. 438. 1. 439. 1. 440. 1. 441. 1. 442. 1. 443. 1. 444. 1. 445. 1. 446. 1. 447. 1. 448. 1. 449. 1. 450. 1. 451. 1. 452. 1. 453. 1. 454. 1. 455. 1. 456. 1. 457. 1. 458. 1. 459. 1. 460. 1. 461. 1. 462. 1. 463. 1. 464. 1. 465. 1. 466. 1. 467. 1. 468. 1. 469. 1. 470. 1. 471. 1. 472. 1. 473. 1. 474. 1. 475. 1. 476. 1. 477. 1. 478. 1. 479. 1. 480. 1. 481. 1. 482. 1. 483. 1. 484. 1. 485. 1. 486. 1. 487. 1. 488. 1. 489. 1. 490. 1. 491. 1. 492. 1. 493. 1. 494. 1. 495. 1. 496. 1. 497. 1. 498. 1. 499. 1. 500. 1. 501. 1. 502. 1. 503. 1. 504. 1. 505. 1. 506. 1. 507. 1. 508. 1. 509. 1. 510. 1. 511. 1. 512. 1. 513. 1. 514. 1. 515. 1. 516. 1. 517. 1. 518. 1. 519. 1. 520. 1. 521. 1. 522. 1. 523. 1. 524. 1. 525. 1. 526. 1. 527. 1. 528. 1. 529. 1. 530. 1. 531. 1. 532. 1. 533. 1. 534. 1. 535. 1. 536. 1. 537. 1. 538. 1. 539. 1. 540. 1. 541. 1. 542. 1. 543. 1. 544. 1. 545. 1. 546. 1. 547. 1. 548. 1. 549. 1. 550. 1. 551. 1. 552. 1. 553. 1. 554. 1. 555. 1. 556. 1. 557. 1. 558. 1. 559. 1. 560. 1. 561. 1. 562. 1. 563. 1. 564. 1. 565. 1. 566. 1. 567. 1. 568. 1. 569. 1. 570. 1. 571. 1. 572. 1. 573. 1. 574. 1. 575. 1. 576. 1. 577. 1. 578. 1. 579. 1. 580. 1. 581. 1. 582. 1. 583. 1. 584. 1. 585. 1. 586. 1. 587. 1. 588. 1. 589. 1. 590. 1. 591. 1. 592. 1. 593. 1. 594. 1. 595. 1. 596. 1. 597. 1. 598. 1. 599. 1. 600. 1. 601. 1. 602. 1. 603. 1. 604. 1. 605. 1. 606. 1. 607. 1. 608. 1. 609. 1. 610. 1. 611. 1. 612. 1. 613. 1. 614. 1. 615. 1. 616. 1. 617. 1. 618. 1. 619. 1. 620. 1. 621. 1. 622. 1. 623. 1. 624. 1. 625. 1. 626. 1. 627. 1. 628. 1. 629. 1. 630. 1. 631. 1. 632. 1. 633. 1. 634. 1. 635. 1. 636. 1. 637. 1. 638. 1. 639. 1. 640. 1. 641. 1. 642. 1. 643. 1. 644. 1. 645. 1. 646. 1. 647. 1. 648. 1. 649. 1. 650. 1. 651. 1. 652. 1. 653. 1. 654. 1. 655. 1. 656. 1. 657. 1. 658. 1. 659. 1. 660. 1. 661. 1. 662. 1. 663. 1. 664. 1. 665. 1. 666. 1. 667. 1. 668. 1. 669. 1. 670. 1. 671. 1. 672. 1. 673. 1. 674. 1. 675. 1. 676. 1. 677. 1. 678. 1. 679. 1. 680. 1. 681. 1. 682. 1. 683. 1. 684. 1. 685. 1. 686. 1. 687. 1. 688. 1. 689. 1. 690. 1. 691. 1. 692. 1. 693. 1. 694. 1. 695. 1. 696. 1. 697. 1. 698. 1. 699. 1. 700. 1. 701. 1. 702. 1. 703. 1. 704. 1. 705. 1. 706. 1. 707. 1. 708. 1. 709. 1. 710. 1. 711. 1. 712. 1. 713. 1. 714. 1. 715. 1. 716. 1. 717. 1. 718. 1. 719. 1. 720. 1. 721. 1. 722. 1. 723. 1. 724. 1. 725. 1. 726. 1. 727. 1. 728. 1. 729. 1. 730. 1. 731. 1. 732. 1. 733. 1. 734. 1. 735. 1. 736. 1. 737. 1. 738. 1. 739. 1. 740. 1. 741. 1. 742. 1. 743. 1. 744. 1. 745. 1. 746. 1. 747. 1. 748. 1. 749. 1. 750. 1. 751. 1. 752. 1. 753. 1. 754. 1. 755. 1. 756. 1. 757. 1. 758. 1. 759. 1. 760. 1. 761. 1. 762. 1. 763. 1. 764. 1. 765. 1. 766. 1. 767. 1. 768. 1. 769. 1. 770. 1. 771. 1. 772. 1. 773. 1. 774. 1. 775. 1. 776. 1. 777. 1. 778. 1. 779. 1. 780. 1. 781. 1. 782. 1. 783. 1. 784. 1. 785. 1. 786. 1. 787. 1. 788. 1. 789. 1. 790. 1. 791. 1. 792. 1. 793. 1. 794. 1. 795. 1. 796. 1. 797. 1. 798. 1. 799. 1. 800. 1. 801. 1. 802. 1. 803. 1. 804. 1. 805. 1. 806. 1. 807. 1. 808. 1. 809. 1. 810. 1. 811. 1. 812. 1. 813. 1. 814. 1. 815. 1. 816. 1. 817. 1. 818. 1. 819. 1. 820. 1. 821. 1. 822. 1. 823. 1. 824. 1. 825. 1. 826. 1. 827. 1. 828. 1. 829. 1. 830. 1. 831. 1. 832. 1. 833. 1. 834. 1. 835. 1. 836. 1. 837. 1. 838. 1. 839. 1. 840. 1. 841. 1. 842. 1. 843. 1. 844. 1. 845. 1. 846. 1. 847. 1. 848. 1. 849. 1. 850. 1. 851. 1. 852. 1. 853. 1. 854. 1. 855. 1. 856. 1. 857. 1. 858. 1. 859. 1. 860. 1. 861. 1. 862. 1. 863. 1. 864. 1. 865. 1. 866. 1. 867. 1. 868. 1. 869. 1. 870. 1. 871. 1. 872. 1. 873. 1. 874. 1. 875. 1. 876. 1. 877. 1. 878. 1. 879. 1. 880. 1. 881. 1. 882. 1. 883. 1. 884. 1. 885. 1. 886. 1. 887. 1. 888. 1. 889. 1. 890. 1. 891. 1. 892. 1. 893. 1. 894. 1. 895. 1. 896. 1. 897. 1. 898. 1. 899. 1. 900. 1. 901. 1. 902. 1. 903. 1. 904. 1. 905. 1. 906. 1. 907. 1. 908. 1. 909. 1. 910. 1. 911. 1. 912. 1. 913. 1. 914. 1. 915. 1. 916. 1. 917. 1. 918. 1. 919. 1. 920. 1. 921. 1. 922. 1. 923. 1. 924. 1. 925. 1. 926. 1. 927. 1. 928. 1. 929. 1. 930. 1. 931. 1. 932. 1. 933. 1. 934. 1. 935. 1. 936. 1. 937. 1. 938. 1. 939. 1. 940. 1. 941. 1. 942. 1. 943. 1. 944. 1. 945. 1. 946. 1. 947. 1. 948. 1. 949. 1. 950. 1. 951. 1. 952. 1. 953. 1. 954. 1. 955. 1. 956. 1. 957. 1. 958. 1. 959. 1. 960. 1. 961. 1. 962. 1. 963. 1. 964. 1. 965. 1. 966. 1. 967. 1. 968. 1. 969. 1. 970. 1. 971. 1. 972. 1. 973. 1. 974. 1. 975. 1. 976. 1. 977. 1. 978. 1. 979. 1. 980. 1. 981. 1. 982. 1. 983. 1. 984. 1. 985. 1. 986. 1. 987. 1. 988. 1. 989. 1. 990. 1. 991. 1. 992. 1. 993. 1. 994. 1. 995. 1. 996. 1. 997. 1. 998. 1. 999. 1. 1000. 1.

um erat, ut perduellionis damnatorum non tantum liberi, sed propinquorum quoque capita devoverentur, quo eo tristius perirent, qui tanto scelere se contaminassent. Quæ atrocissimi licet criminis poena merito ipsi modum excedere & quatenus innocentium sanguinem effundere jubet, injusta esse videtur, unde ab hoc rigore inter Christianas Gentes recepta Jura multum recedunt. De quibus longè aliud est Hug. Grotii judicium, qui etiam in l. 5. C. ad L. Jul. Maj. quam tanto impetu non pauci damnant WISSENB. ad II. Part. II. Diss. 34. th. 12. ANTH. MATTHÆI d. Crim. lib. 48. T. 2. c. 13. n. 10. ECKOLD. ad ff. Tit. ad Leg. Jul. Maj. §. 12. pleraque tolerabilia esse fatetur l. II. c. 21. §. 16. id tantum improbat, quod Christianus Imperator Arcadius sibi persuaderi passus sit, debuisse paterno supplicio perire, in quibus paterni criminis metuuntur exempla l. c. §. 13. Quæ d. l. verba singularem aliquam ἀνεγνωσιν continere, haud diffitemur, cum iniquum aliàs videatur alieni criminis ob metum fortasse, vanum aliquem reum agere, ac supplicio eos afficere, qui nullius delicti argui possunt. Conf. PUFEND. d. 7. N. & G. L. 8. c. 3. §. 31. KULPIS. Ex Grot. 9. ad l. II. c. 21. §. 4. Sed & aliis in locis Grotius cum passim inter nostrum Jus & naturalem Rationem contentionem faciat, eam semper adhibet modestiam, ut nullibi ferè plane LL. rejiciat, ac damnet. Nescio igitur quâ ratione contigerit, ut Vir summus LL. nostris quas injustitiæ uti diximus nunquam ferè sustinuit accusare, suspensionem iniquitatis excitare tentaverit; dum ἀνεγνωσιν vitium illis objecit & fatendum esse contendit in Legibus Romanis poenarum constitutionem sapissimè non fieri ἀνεγνωσιν, i. e. sine nimio Perfonarum & Qualitatum ad factum non respicientium respectu l. II. c. 20. §. 37. præcipuè cum non adjecerit Leges quas hoc nomine habebat suspectas; unde meritò in eo Simon p. 539. & Ziegl. p. 462. in Notis æquiores Censuras desiderarunt.

§. IV. Alteram vero Jus ad Æquitatem revocandi rationem liberius paulò adhibuit. Hinc ubique ferè se junxit ea, quæ ex LL. merè civilibus dependent, ab iis, quæ ex naturali æquitate originem ducunt. Sic mandatarium à sumptibus intuitu mandati factis indemnem præstandum esse, non LL. Romanas primitus imperasse ait, sed ideò sanxisse quòd naturalis æquitas id requireret, l. II. c. 12. §. 13. Idem tamen passim ostendere studuit, plurima à Lege civili non iniquè constituta secundum æquitatis Normam rectius potuisse definiri. Et quamvis lar-

graviore Sententiam ex civili ratione potius quam naturali originem trahere, cui magis convenire videtur, Domino quæcunque inundatio terras occupaverit, suum Jus esse salvum. Neque negamus vix ullam Juris Civ. dari partem, in quâ magis Jctorum opiniones aut olim dissenferint, aut ab æquitate facilius discesserint, quam in materiâ accessionum. *GROT. l. c. §. 21. v. DN. THOMAS. Diss. d. Pret. Affect. c. 3. §. 38. seqq.* Nescio verò an Ratio quâ ipse emendandas LL. credidit, æquitati magis conveniat. Imò haud rarò Juris nostri dispositionem ejus censura præferendam existimem. Quis enim ei credat, etiamsi ab omni civili ratione abstrahamus, Pisces ferasque in stagnis & sylvis privatorum degentes, æque nostras esse ac quas vivariis piscinisque inclusas habemus. Bene *Ill. COCCEJUS: Duo possessionis sunt Cardines facultas naturalis & animus tenendi; quod cum non attenderet Grotius iniquissimus est in Jctos Rom. quos sine causâ Erroris arguit, quod doceant feras in sylvis etiamsi bene circumseptis & pisces in rivis privatis etsi bene munitis non possideri, l. 3. §. 14. ff. d. A. R. D. Verum non attendit in sylvis & rivis animum possidendi feras atq; adeo ipsam Possessionis animam deesse. Vivaria enim & piscina ad id ipsum & hoc animo parantur & muniuntur ut fera & pisces in iis afferrentur & custodiantur, non verò sylve & rivi. Quod si verò ad id ipsum quoq; sylve circumseptæ sint riviq; muniti; jam verissima sunt vivaria & piscine. v. Ej. Diss. de eo quod facti est. Sect. IV. §. 1. 2. quem sequitur KESTNER. Ex. II. c. 2. §. 15.* Nec dubio carent quæ de Thesaurorum jure tradit §. VII. ubi quemadmodum in eo fallitur, quod apud omnes Germaniæ populos receptum esse dicit, ut ubicunque inveniuntur non Privato cedant, sed Principi acquirantur, v. *Part. II. Const. El. 53. ibiq; CARPZ. def. 4.* ita non spernenda sunt argumenta quæ pro Juris Civ. Sententiâ attulerunt alii, vid. *HUBER Digr. l. 4. c. 27. n. 2. JOH. AND. VAN DER MUELEN Jure Poli P. III. Q. 18.* Pariter nunquam nobis persuadebit §. XIX. non naturale esse quod partus sequatur ventrem, cum utique naturalis juris sit, meum esse quod ex re meâ nascitur, ac onus alendi quod Equæ Domino incumbit, incertitudo Patris potius jus ejus esse, ad quem mater pertinet evincat, nec Domino Equi imprægnantis dimidiam partem quod Grotius existimat deberi, unde argumentis ab ipso allatis satisfacere *HUBER. l. 4. c. 23. n. 1. seqq. id ad J. T. d. D. R. Pos. 9. HENN. & KULPIS. h. §. KESTN. c. II. §. 16. PUFEND. l. IV. c. 6. §. 14.*

§. VI.

§. VI. Nec iustiores habuit Grotius causas Jur. Civ. Dispositionem circa Dominium ferarum ejusque amissionem reprehendendi. Licet enim naturali Æquitati convenientius esse affirmet, si ad exemplum aliarum rerum non statim cum Possessione earum desinat Dominium, argumenta tamen quæ pro confirmandâ suæ sententiæ æquitate attulit, vix videntur evincere, naturali rationi minus convenire Jctorum opinionem, quam eam quæ à Grotio est allata. Quod ut evidentius ostenderemus placuit præsentî Dissertatione Juris nostri æquitatem circa feras ex custodia dilapsas contra ipsum defendere, ita quidem ut collatis utrinque argumentis & quid nostræ sententiæ æquitatem adfruat, & quid Grotianis responderi possit dubiis explicaremus. Facile autem præsens labor Moralis Dissertationis titulum tuebitur, cum Jurisprudentiæ Universalis non minima pars in LL. ad rationem revocandis versetur, quam ad Philosophiam quoque pertinere persuasi sumus. Cæterum de Eo, quod Æquum est, Dissertationem inscribere visum, quia non hic utra sententia injusta sit Grotii an Jctorum, sed quanam ex utrâque æquitate præcipuè conveniens, indagatur. Scilicet ita Censuram circa hunc locum instituit Grotius, ut Sententiam quam fovet æquiores diceret, nostram non iniquam, sed naturali tamen Rationi minus congruam. Ferarum Vocabulum latius paulò accipimus, quo non in sylvis modo degentes animantes sed alites quoq; piscesq; complectimur. a. §. 12. f. d. R. D. l. 3. §. 14. ff. de acquir. l. amitt. Possession. TEXTOR. Diff. de Jure Venat. θ. 8. cum fera sit omnium earum natura & eodem modo omnes sive in cœlo, sive in terris, sive in aquâ nascantur, & acquirantur & amittantur. Ex custodia nostrâ verò dilabuntur quando se vinculis, quibus tenebantur, aut receptaculo cui inclusæ erant eripiunt & loca quibus ante vagabantur repetunt. Sed quid opus est in hære explanationi verborum per se clarorum? Ad rem ipsam pergendum est; quod ut ordine fiat, paucis præmittendum erit, quæ Juris nostri circa feras è custodia dilapsas sit Dispositio & quæ Grotii in eam censura.

§. VII. Quid igitur Civ. Juri circa hanc Quæstionem placuerit, docet Hugo qui pr. §. III. Feras ait, simulatq; libertatem naturalem recipiunt, ex Jctorum sententia nostras esse desinere. Rectè satis. Hæc enim non tantummodo mens est Caji. l. 2. §. 2. (non §. 1.

*ne Grot. vitat. i. ff. d. A. R. D. sed Imperatoris quoque Justiniani eo
tendunt Verba; qui §. 12. ff. d. R. D. Fera inquit bestia & volucres &
visces & omnia animalia que mari coglo & terra nascuntur, simulac ab
alio capta fuerint statim ejus esse incipiunt, cum quod antea nullius
est, naturali ratione occupanti cedat. Et postea: quicquid verò eor
rum ceperis eo usq; tuum videtur, donec Tuâ Custodiâ coerceatur, cum
verò Tuam evaserit custodiam & in naturalem libertatem se receperit,
tuum esse desinit & statim sit occupantis. Naturalem verò libertatem
recipere intelligitur, cum vel oculos tuos effugerit vel ita sit in conspe
ctu Tuo ut difficilis sit ejus persecutio. Cujus §. ultima verba ab eod
dem Cajo. l. 5. ff. d. a. R. D. desumpta sunt, uti priora ad l. 2. §. 2. eod
pertinere videntur. Unde intelligitur Justinianum & JCtos in eâ
fuisse sententiâ, naturali Ratione convenire ferarum expirare Do
minium simulac earum custodia desinat, adeoque in libertate natu
rali constitutas à quolibet iterum occupari posse. Neque enim hoc
tantum Juris Civilis esse existimabant, sed naturali quoque æquitati
consentaneum; quod exprimitur dum Jure Gentium hæc fieri asse
runt; quâ voce à JCtis in nostris exprimitur quod naturalis Ratio inter
homines constituit, §. 1. ff. d. ff. N. G. & C. §. 1. ff. d. R. D. Du. N. A. ff.
Diss. d. Jure Gent. Justin. th. 14. b. Parum de cetero refert, si Juris no
stri respicias Dispositionem utrum quæ semel se oripuit fera p
cepta habeat nec ne. l. 8. ff. de Publ. in Rem. Act. cum ad Dominium
earum non agnosci eam sufficiat, sed custodiri, etiam ut possit re
quiratur. *capitulum audis m. non d. inel. de eb. l. 1. c. 1. m. c. 1. b. v. d. i. i. p. i. l.*
-*MAH. g. XIX.* Sic LL. nostris visum fuit, secus autem Grotio, qui
cum hanc esse JCtorum sententiam indicasset, mox suam ipse Cen
suram subjicit. *Arg. in rebus;* inquit, *alio omnibus à Possessione quod
incipit Dominium non idèd amittit. Possessore amittitur, imò jus dat es
iam ad repetendam Possessionem. b. Re. autem nostras, an aliis nobis au
ferat, an ipsa se, ut servus fugitivus, parum interest. Quare verius
est per se non amitti Dominium eo quod de sene custodiam evaserint, sed
ex probabili Conjecturâ, quod ob difficillimam Persecutionem eas pro
dere libere habere, ne damus, præsertim cum in eosque que nostre fue
rint ab aliis non possint. Sed hæc Conjectura per alias elidi potest, ut
si addita fuerint fera pcepta, si expuncta quibus simus habu
isse carnos quosdam & accipere atq; inde agnitas & prius Dominio
-*ter***

tentiam non Juris Naturæ esse ait, sed Romani Specialis, cum non possit id, quod iusto titulo acquisivimus, nisi Consensus noster accesserit, alterius fieri, *vid. ej. Comment. ad Grov. b.* Quæ *KULPISII*, quæ *PUFENDORFII* aliorumque sit, sententia, postea apparebit, ubi quantum a Grotio recesserint & quo usque ei subscripserint explicabitur. Clarior est cum Grotio *SELDENI* consensus, is enim sudæorum adductus moribus, qui res perditas cujuscunque qualitates non statim inventoribus tribuebant, sed per Præconem, cujus essentia, quæ curabant, æquitatis naturalis, esse existimat, non statim cum amissione feræ perire ejus Dominium, præcipuè cum res perditæ. Gnorimate quodam sit insignita, ut cujus sit indagari queat, *d. 7. N. & G. L. 6. c. 4. p. m. 715.* Imò ex ipsis *Græcis* non defuit, qui Grotii opinionem amplecteretur *GROENEW. ad S. 12. 7. d. R. D.*

S. X. Instituti itaque postulat ratio, paulò accuratius evolvere argumenta, quibus Grotius & qui eum sectantur adducti sunt, ut Jus nostrum a naturali ratione recessisse arbitrarentur. Requiritur igitur ad amittendū Rei Dominium animum derelinquendi, qui si absuerit rem amissam non desinere esse amittentis, cum Possessio non Dominium ipsi perisse videatur. Hinc *III. PUFEND.* duo, putat adesse debere, ut quid pro amisso haberi queat, nimirum ut quis & amplius Dominus esse nolit, & rei se possessione exuat abjiciendo eam aut deferendo, quorum si unum alterumve deficiat, rem in Dominio adhuc existere esse credendum, *PUFEND. d. 7. N. & G. L. IV. c. 6. S. 12.* adeoque quoties feram per fugam se eripientem recuperandi superest animus, ex dominio nostro nondum eam decessisse videri, licet custodiam nostram evaserit. Pariter hic *III. KULPISII* animum derelinquendi desiderat, si bestia quæ evasit pro amissa haberi debeat, *Colleg. Grov. Ex. V. ad h. l. th. 1. h. A.* A quâ sententiâ nec *VINNIIUS* recedit, qui in *Comm. ad S. XII. 7. d. R. D.* expressè voluntatem deferendi Dominium requirit ad amittendum Jus, quod in fera quis habuit, ac recuperandi quamdiu spes superfit, tandiū saltem Possessionem esse sublatam ait. Existimant itaque Viri celeberrimi feram non videri amissam, quam in potestatem redigere spes animusq; sit, qui non deficiat, quoties fera quæ elapsa est Gnorimate quoddam signumque prioris status circumferat. Hinc *Dr. HURLAR. ad h. l. p. 189.* negat feram ita signatam fieri occupantis, sed jure suo eam repetere

tere priorem Dominum, nisi ex aliis Circumstantiis constet, signa non fuisse addita ad retinendum Dominium. Cui & subscribit *HEDINGERUS Sicilim, ad Grot. h. l.* contendens nequaquam occupanti posse cedere feram insigni quodam prioris Domini Jus palam ostentantem. Ideo placet *GUID. VAN DER MUELEN. l. i.* qui animum retinendi Domini expressisse videri vult Dominum per signum notamque animalis impostam, qua demonstratur, etiamsi custodiam evadendo fera possessione nostra exciderit, non tamen juri suo renunciasse aut abjecisse Domini retinendi animum priorem possessorem, nec proinde competere alicui facultatem hujusmodi animal tanquam nullius in Dominio existens, per occupationem sibi acquirendi, conf. *TESMARUS ad Grot. h. l.*

§. XI. Verum licet hæc vulgo tradantur, & à DD. dissentientibus tantum non omnibus nostræ sententiæ obijciantur, nescio tamen an exinde multum sententiæ suæ robur petere possit. *d. piéjus.* Quod ut evincam non opus est, ut prolixè inquiram, an Enorisimata feris appensa satis sint perspicuum Voluntatis de Dominio retinendo indicium, cum aliâ quoque de causâ iis injici potuerint, ut puta si iis distinguantur ab aliis &c. de quo *Kulpis. Pufend. Virriar. l. cc.* consulti poterunt, sed largiar facile non improbabile inde deduci conjecturam, Dominum, si solo animi voto sibi retinere queat Dominium, non omnem spem recuperandæ feræ deposuisse, quam quondam se in potestate habuisse, evidentissimo demonstrare potest argumento; Attamen ne sic quidem obtinuisse dissentientes id credo, quod hoc modo probare intendunt. Scilicet si vel maxime ex Crepandis mihi constet de pristino Domino, deque ejus animo retinendi sim certissimus, nondum tamen inde ad eam restituendam me obligatum existimem. Neque enim id Grotio simpliciter concedi potest, sine voluntate meâ rem non posse à me recedere, cum plurimi amittendi Domini existant modi, in quibus Domini consensus plane non desideratur. Uti nec *Ill. Pufendorfi* Requisita in omni acquisitione derivativâ necessaria esse judicaverim, cum & interdum sine possessionis amissione solus animus domini deserendi sufficere possit, & nonnunquam sola Possessionis Derelictio sufficiat; licet animus rem retinendi supersit. Quis enim neget me ita rem

posse in alium transferre ut statim Dominium ad eum transeat, licet ipse adhuc meo aut alterius Nomine possideam; certe Traditionem ad transferendum Dominium naturaliter haud desiderari ipse defendit GROT. L. II. c. 6. §. 7. ibique BOECLERUS p. 205. ZIEGL. p. 293. PUFEND. L. IV. c. 9. §. 4. HUB. L. IV. Dig. c. 8. FROMMANN. Diss. de Tradit. §. 63. licet dissentiant post alios KESTN. l. V. c. 20. TEXTOR. C. IIX. §. 48. & KUEPIS Exerc. V. lib. 1. h. ut adeo sine possessione mutari queat Dominium, si de ea Partium Voluntate constet. Pari ratione interdum sola sufficiet Rei amissio, licet quis inani ac stulto desiderio retineri eam velit. Quod non tantum Jur. Civ. effici potest quoties vi Legis in poenam delicti commissi aut aliam justam ob causam privatis eripitur, sed naturaliter quoque contingit, quoties res quam possidere desimus, aut plane nobis ignorantibus sublata, aut ejus est Natura, ut possessione amissa cuivis eam apprehendendi Jus competat, aut alia ratione Dominium ejus non conservari nisi perpetua ac diligentia custodia queat. Hoc autem in feris ita obtinere, infra a nobis prolixius demonstrabitur, conf. Ill. Dn. COCCEJ. Diss. de eo quod facti est. s. V. Th. 16. seqq.

§. XII. Atque ex his satisfieri quoque potest iis, qui ulterius urgent de Remediis recuperanda possessionis deque deficiente feras inter aliasque Res differentia. Dicit *ὁ πρῶτος*: in rebus aliis a possessione quod incipit Dominium non ita amissa Possessione amittitur, imo jus datur etiam ad repetendam possessionem. Idem cum ipso graviter urgent ejus, qui ipsum sequuntur Commentatores & occasione hujus §. ostendere satagunt ad possessionem recuperandam Domino vi Domini Jus competere, vid. PUFEND. L. IV. c. 6. §. 12. TESMAR. ad Grot. h. l. Cujus argumenti licet eo multum se ad Grotii sententiam probandam conferre existiment, omnis vis ac robur concidit, si ab eo, quod plerumque fit, male universalem conclusionem eos fecisse respondeas. Licet enim hae regulariter ita se habere utraque manu concedam, diversitas tamen objecti diversum Jus expetit, ut precedenti §. XI. fuit monitum. Imo in modis acquirendi Domini originariis aliud obtinere monet FROMMANN. Diss. de Reb. Perd. lib. 13. Quod igitur in aliis quibusdam rebus contingit, id ad feras multis licet Verbis cum Grotio ma-

lè tamen referunt ejus, asseclæ, cum plurima sint, res alias inter & feras differentia, quas vix est ut credam non vidisse Virum summum & qui ejus secuti sunt vestigia, cum tanta sit earum copia ut à dispari profusè argumentari videatur, qui ab aliis rebus ad animalia, fera ducere velit ratiocinium. Sed integros sibi illa infra vindicabunt §§. ubi ex ferarum natura modus & acquirendi & conservandi & amittendi earum Domini fufus explicabitur, ac inde Juris nostri potissimam Rationem petendam esse moncebitur. Vid. inter ZIEGL. ad Grot. h. p. 316. seq. HARPR. & VINN. ad §. XII. Id. R. D.

§. XIII. Denique ut ostendant Jus nostrum, dum ferarum Dominium cum ipsâ Possessione amitti tradit, non minus a propriis Principiis, quàm ob æquitate, recedere varia Exempla colligunt, in quibus eandem Rationem, diversam Juris nostri & æquam magis Dispositionem se putant deprehendere, imò ex LL. verbis id ipsum quod contra LL. defendunt probare nituntur. Obijciunt itaque nobis servum fugitivum, qui licet sui furtum fecerit, & fuga se nostrâ potestati subduxerit, dominio tamen nos exuere seque in libertatem vindicare nequit, ut adeo parum quoad retinendum amissâ Possessione Dominium, interfit Res nostra nobis, auferatur an ipsa se eripiat Grot. l. c. Unde concludunt eandem ferarum esse rationem, si & ista se ad instar Servi fugitivi custodia nostrâ eripiant, adeoque idem utrinque jus esse statuendum. Provo- cant præterea ad L. n. ff. d. R. F. quâ id quod nostrum est sine facto nostro ad alium transire negatur, unde clarissimè ostendi pu- tant, ferarum dominium nos non amittere nisi aut factum nostrum intercesserit, aut de animo rem derelinquendi constet. Cum que in L. 47. ff. d. A. R. D. à lupo ereptum Domini manere et- iam si possessionem amiserit dicatur; PUFEND. d. F. N. & G. l. IV. c. 6. §. 12. satis jam manifestum credunt amissâ Possessione si jus e- jus recuperandi & animus retinendi adsit Domini Domini jura superesse. Præcipuè verò verba finalia §. XII. Id. R. D. §. 15. ff. d. A. R. D. quæ indicant feram naturalem libertatem non ante con- fecutam videri, quam vel oculos nostros evaserit vel ita sit in con- spectu nostro ut difficilis sit ejus Persecutio tanquam argumentum sue sententiæ firmissimum, eos adducere videas. Ex quo factum ut

ut ipse III. Dn. *KULPIS*. causam hic habere Grotium existimet, cur rationem amissionis in animo derelinquendi collocaverit, cum eandem LL. quoque nostræ respiciant, quæ ab eo, quod plerumque feræ ex custodia elapsa contingere soleat, generalem fecerint constitutionem, vicujus Dominus de Jure suo desperasse & sic dominium amisisse videatur.

§. XIV. Sed salva res est, facilique negotio occurri potest dubiis, quæ magno quidem numero sed non pari robore afferuntur. Ecquis enim non videt, quæ de Servo fugitivo traduntur malè ad feras applicari in sylvis vagantes, quarum natura non minus à servo, qui ipsum se nobis eripit, quam a rebus quæ ab aliis nobis auferuntur, quam plurimum distat. Illud quoque satis nobis non apparet utrum quæ de servo fugitivo tradit Grotius ex naturali ratione ita se habere putet, an secundum Juris nostri dispositionem; si hanc respexit diversissimam eam esse ab iis LL. fateor, quæ de ferarum natura disponunt. Sed differentiam juris objecti desideravit diversitas. Eadem ratione ne possessione quidem nostrâ excidisse feram dicere liceret, si illico ad eam referri posset, quicquid de servo Jure Civ. est constitutum; quem fugitivum licet possidere nihil prohibet, *l. 13. pr. ff. d. Acq. l. amitt. Poss. l. 1. C. d. Serv. fugit.* Si verò ad naturalem hic rationem respexit Grotius, facile deprehendere poterat, non eandem esse feræ & Servi conditionem, hæc in nostram potestatem violenta occupatione redigitur, secus in servo est, qui, si semel dominio nostro se subjicit, non potest postea in Præjudicium nostrum voluntatem suam mutare, *l. 5. C. d. O & A. HUBER. Digr. l. IV. c. 17. p. m. 370. id ad J. Tit. d. R. D. pos. 22.* Quod si bellica vi in Servitutum quis invitus redigatur, si libertas ei violenter eripiatur, secundum Grotii quoque Philosophiam facultatem habebit in libertatem se vindicandi simul ac commodam evadendi nactus est occasionem. *GROT. l. III. c. 7. §. 6. Legi II. ff. d. R. J.* satisfecit *HARPR. in Not. ad §. 12. Id. R. D.* qui bene monet in feris ob naturalem libertatem à Dominio nostro abeuntibus satis nostrum interessisse factum videri, eò quod custodiam neglexisse credamur. Eam enim perpetuam esse Ictorum de facto intercedente loquentium consuetudinem, ut sub facto etiam omisum sive non factum comprehendant, *l. 189. ff. d. V. S. l. 121. ff. d. R. J. l. 19. ff. d. Rit. Nupt. l. 4. ff. Quæ in fraud. Creditor.* Quod ipse

ipse agnovit *GROTIUS l. II. c. 8. §. 10. n. 2.* cujus tamen de Conjecturâ voluntatis limitatione dictâ Lex vix opus habere videtur, cum invitum amittere Dominium nihil prohibeat. Porro *L. 44. ff. d. A. R. D. de ovibus* agit à lupo abreptis quas nemo ferarum vocabulo facile comprehendet, ut adeo frustra hinc suæ sententiæ præsidium expectent. Dissidentes. Ostendit interim *HUB. Digr. l. c.* ex eadem lege evinci ad retinendum Dominium animum ac spem amissæ rei recuperandæ non semper esse necessariam. vid. supra §. XI. Gravius obstat §. XII. *J. d. R. D. j. l. 5. ff. d. A. R. D.* sed si naturaliter remotâ Lege rem ipsam consideremus, fera simulac elabitur nostra esse desinit, saltem dum adhuc in conspectu est, dum non difficilis ejus persecutio, facile dominium recuperari & novâ occupatione fera nobis acquiri potest. Quò respexit §. XII. ideoque negavit jam naturalem libertatem plene conquistam esse feram, quæ desinit quidem esse in Dominio, sed ita tamen ut statim in id redigeretur. Unde recte *III. COCCEJ. laud. Diff. Sect. V. §. 17.* hujusmodi feram si recuperetur novâ occupatione nostrâ fieri statuit.

§. XV. Rectè itaque dixisse arbitror *FROMMANN. l. c. th. 13.* supposita esse, quæ Grotius attulit, nec argumenta ejus probare, quod se evicisse putavit. Nam ut taceam institutas diversarum rerum comparationes probandi virtute destitui, facili operâ elidi potest apprens tantum LL. nostrarum inter se pugna & singuli textus ita commode explicari, ut nulla contrarietatis remaneat species. Quæ verò de Locorum observantiâ addit, quòd scil. Crepundiis insignitè accipitres aut cervi inde agniti suisque Dominis restituti fuerint, id ibi demum locum invenire arbitror, ubi speciali eâ de re jure dispositum est, non verò, quod nec ipsum asserere credo, commune & ubi vis receptum Jus constituere, aut ex singulari benevolentia ejus, qui feras, quas occupavit, ei reddere mavult, qui olim eas possedit, quam ipse retinere. Æquitatem interim non lædit, qui Jure suo hoc casu utitur, & feram, quam in potestatem suam redegit, ex naturali, in quâ eam deprehendit, libertate non ex Gnorismate æstimat nec ad id restituendum se putat obligari, quod desit esse alterius.

§. XVI. Superest, ut postquam argumentis eorum satisfecimus, qui LL. nostrarum circa feram ex custodia dilapsam æquitatem in dubium vocarunt, ex genuinis Juris nostri rationibus probemus,

C

non

non merè civile esse, sed naturale, quod Imperator §. XII. 7. d. R. D. eà de re constituit, adeoque feras, quæ in libertatem se iterum vindicarunt nostras esse desinere, & à quovis occupari posse, licet civili Lege nihil quicquam eà de re esset cautum. Quod ut ostendamus non opus est, ut ad fictionem Possliminii, quam nonnulli hic locum habere existimant, recurramus, vid. FRANZK. ad §. XII. 7. d. R. D. JOH. AND. VAN DER MUELEN Jur. Pol. P. II. Q. 25. cum fictio ista possliminii ad feras tantummodo hominum intuitu adhibeatur, ad quos illæ ita redire dicuntur. Insolens autem est possliminio, quod modus recuperandi Domini est, exprimere amissionem rei, quæ nullius est facta. Sed nec ex voluntate Cervi aut alius animantis Dominium, quod homini in ea competit metiemur. Quamvis HUBERUS l. c. eo imprimis respicere videatur. Cui licet concederemus Jctos Romanos analogum quiddam rationis in feris agnovisse l. 2. §. 3. ff. si quadrup. Rump. sec. in libertate tamen recuperandâ quam dum se vinculis nostris eripiunt, consequuntur, eorum animo, aliquid, si de genuino ac naturali ejus Principio quaras, tribuere nolim. Nec puto ex istâ Brutorum voluntate æquitatem juris nostri satis posse deduci, cum ea hominis Dominium non tollat, quod in invitas quoque feras ac repugnantes humano Generi competit. Imo cum ne mancipia quidem in libertatem se vindicare queant, frustra Libertas voluntatis aut si majoris qualescunque libertatis simulacrum in feris ad amittendum Dominium sufficiet. Equidem in feris mansu factis si revertendi animus desit, ipse Imperator dominium expirare ait §. XV. 7. d. R. D. non tamen crediderim animum, qui feræ inest pro causâ domini amittendi hic venditari, sed potius id tantum ostendi hujusmodi animalia, si feram naturam iterum induant, etiam earum Jure esse censenda. Id autem cognosci posse exinde si non revertantur.

§. XVII. Linquo igitur aliis Possliminii fictiones, deducant qui volunt ex ferarum voluntate præsumta causam amittendi Domini, mihi ea aliunde petenda videtur. Non dubitaverim tamen æquitatem Juris nostri ex diversâ ferarum ab aliis rebus naturâ derivare, licet ipsarum studium in libertatem se vindicandi genuinam causam esse diffitear, nam cum alio modo & acquirantur & retineantur, non mirum est, dispari quoque ratione earum Dominium amitti.

amitti. Feras scilicet cum capere (ubi Lege Civili libertas non circumscripta est) cuique liceat, non ut res inanimatas consequimur, non ut mansuetam animalia nostra facimus, sed multo labore, multis insidiis in nostram redigimus Potestatem. Non vidiſſe feram, non excitasse, non vulnerasse sufficit, sed quamdiu libertas vagandi ipsi superest, a quovis occupari potest. Acquiruntur itaque ferae per amissionem Libertatis dum vagandi ipsis, quo fert impetus, licentia eripitur. Quid verò magis naturale esse potest, quam, quicquid eodem modo dissolvi, quo colligatum est, *L. 35. ff. d. R. 7.* Cum itaque libertatem amittendo in hominum concedant potestatem, ea iterum expirabit simulac pristino statui redditur, v. *RYSSEL. d. Jur. Nat. c. XIV. §. 32. conf. Dn. THOMAS. Jurispr. Div. l. II. c. 10. §. 15.* Bene igitur ZIEGL. ad Grot. b. l. *feras per amissionem libertatis nostras fieri; eam verò recuperando, Dominio nostro se subducere dicit.* Eandem rationem aequitatem Juris nostri defendendi adhibuit FROMMAN. qui d. *Diff. th. 12. concedit quidem, dari res quarum Dominio quis gaudere queat, licet possessionem amiserit, at hujus naturae ferae esse negat, sive semper tales, sive manufactas consideres, si fugata fuerint aut deposita consuetudine revertendi in pristinam Libertatem se receperint, §. XII. 7. d. R. D. l. 3. §. 2. l. 5. l. 55. ff. d. A. R. D. FRANZK. ad §. XII. & XV. 7. d. R. D. 7. STRIV. Ev. Controp. Ex. 4. d. §. 8. & OSIAND. b. l.* Sed excipit HENNIGES ad. d. §. 3. non id quæri, an ferae per recuperationem libertatis desinant nostra esse, sed de eo tantum dubitari, an solo evasionis actu etiam invito Domino naturaliter libertatem recuperent. Sed accipit hic Vir celeberrimus Vocabulum libertatis alio sensu, quam Zieglerus id usurpaverat, ipsi enim significat prioris Domini interitum Ziegl. autem per libertatem hic statum expressit, quem *L. 35. ff. d. A. R. D.* laxitatem appellat. In hac Conditione dum desinit esse, dominio nostro fera subicitur; ex quo quando recedit priorem statum recipit. Quod contingit simulac sese custodia nostra eripit, vincula rumpit, receptacula deserit. Neque enim Pufendorfium hic audiendum putamus, qui existimat non liberam videri feram quamdiu ipsam Dominus persequatur; cujus Instantiam, quam a delinquente carceri elapso desumit, qui liber dici nequeat quamdiu ipsum licitor persequatur, nobis parum probare ejus mentem vide-

tur, cum nihil impediat afferere, & hunc jam liberum esse, licet facile in captivitate redigi queat. *Dom. sig. 203. ff. d. R. I.*
De sig. XI. X. Fera igitur ut singulari prorsus ratione occupantur, ita earum Dominium ut retineatur, singulari opus est custodia. Nam alia quidem res licet eas nobis petere, ac dolo alieno eripi possint, ipsas tamen se non eripiunt. In ferarum vero Dominio maximam semper curam adhibebit, qui illud saluum sibi cupit. Idque fera ferarum natura exigit, quemadmodum enim in Sylvis ob ferocitatem naturalem perpetuo vagantur, naturali libertati affluata, ita summam curam exposcere videntur, si, qui eas semel cepit, earum dominium retinere desideret. Nam semper revertantur, vivario incluse ad pristinam laxitatem aspirant, quavis data occasione se in eam vindicaturæ. Sibi igitur ipsi tribuat, qui custodia sufficiente non adhibita fera amittit possessionem, cum non ignoraverit, alia ratione teneri eas non posse, nisi eadem violentiâ, quâ capiuntur. Egregie sanè *ZIGL. l. c. Dominum ait.* gnarum esse debere, tamdiu durare ipsius dominium, quamdiu ferarum custodiat. Quod si intermiserit curam, feraque elapsa sit, dominium desinere & feram iterum fieri occupantis, conf. *SI-MON. DE NATAEL. & HOTTOMAN. ad §. XII. j. d. R. D.* Unde *FROM-MAN. l. c. recte ait.* Quarum bestiarum fera natura est, ita ut animam in libertate naturali manendi semper retineant, nunquam deponant, nec ex ipse sua natura Qualitate non possunt in Dominium redigi, nisi per illam Possessionis apprehensionem, qua simul custodia eas coercet, nec retineri nisi possessionis retentione. Et Coercitionis continuatione §. XII. j. d. R. D. Qui itaque huiusmodi animantes non eâ, quam ipsarum feritas exigit, diligentia custodit, non immerito negligentia sua luit penam, sedam amittit Dominium, damnum quod sua culpa sentis sentire non videtur, *l. 203. ff. d. R. I. Conf. OSLAND. ad Groi. v. HARPR. & VANN. ad §. XI. j. d. R. D.*

§. IX. Denique non videtur Dominus libertatem aliorum ferarum occupandi, per Gnomimata posse circumferbere. Scil. est æquale in feras jus omnium, quamdiu ibi deprehendantur, ubi cuilibet eas insectandi facultas concessa est. Qui igitur capit feram, ille non eam tantum naturali statui sed reliquis quoque ejus possessionem acquirendi facultatem eripit, quæ tamdiu singulis competit. aqua

tum omnino factum ipse videbitur. Nescio autem an perinde cum *PULFEND.* l. c. in iustitia accufandus sit Piscator apud *PLINIUM* *Hist. Nat. l. 9. c. 39.* quod piscem Anthiam reliquos in infidias deducere solitum intereceperit. Quamvis enim Plinius eum poenam dedisse referat, id tamen factum est, non quod piscem ceperit, verum quod mala fide sciens id socio damno futurum illud egerit.

S. XX. Sed & excusandum crederem Iulum apud *VIRGILIUM* *En. VII. vers. 483.* licet Cervus, quem spiculo transiit signo quodam conspicuus fuerit. Etsi enim manifestum illi fuisse Virgilius referat, qui ita eum nobis descripsit.

*Assuetum imperiis favor omni Sylva cura
Mollibus intexens ornabat Cornua feris,
Ille manum patiens mensaq; assuetus herili
Errabat sylvis rursusq; ad limina nota
Ipse Domum fera quamvis se nocte ferebat.*

Sufficiebat tamen Aescanio cervum manifestum esse ignorantem, eum ut alias feras in sylva vagantem deprehendere. Neque est quod *PULFEND.* Tyrrenos exinde iustam tumultus habuisse causam existimet, l. c. si vel maxime Gnorisma quoddam secum circumtulisset; id enim non prohibere poterat, quominus ab aliis occuparetur, nec satis ostendebat feram mutasse animum & manifestam esse, quae ut alio cervi sylvam pererrabat. Sin vero id aliunde Aescanio constitit, improbe quidem egit, sed non ob Gnorismata, verum ob dolum quem adhibuerat; uti nec excusari potest eius factum, si temere in alieno fundo venationem suscepit, eum an ea facultas circumscripta sit, imprimis debuerit cogitare. Interim Cervi huius occupatio quemadmodum nec probabilem armorum ansam praebere poterat, recte monente *MACROB.* *Saturn. l. V. c. 7.* ita iusta belli causa nequaquam fuisse videtur.

S. XXI. Sed quorsum attinet inquirere, an ferae, quae Jure Romano rebus nullius accensebantur, si potestatem nostram effugerint, a quovis queant occupari cum hodie amplius pro talibus non habeantur, sed Reipubl. competere in eas Dominium plerique assentant? Quid ergo juvat sollicitè tractasse id, quod receptum, amplius non est, quodque ut abrogatum nullum polliceretur usum? At non

ad eò

ad eò suo fructu, desinitur præsens labor ut tempus fecerit videamur. Equidem *TEXTOR. Syn. Jur. Gent. c. 8. §. 18. seqq.* cum *COVARR. in Resol. c. Peccatum P. II. §. 8. n. 2.* affirmare nititur feras eodem pariter ac olim modo nullius esse, & Legem prohibitivam non acquisitionem prohibere, sed actum venandi, unde sequatur, quod ut olim, qui eas caput suas faciat, licet ideo, Domino territorii ingressum prohibente puniri queat. Quorum si accederemus opinioni dubitari non possit, quin eadem adhuc quæ olim fuit Quæstionis sit utilitas. At quo minus cum ipsis faciamus, efficiunt hodiernæ plurimorum Principum Constitutiones, quæ cum Privatis ipsa interdicit venatione, feras indirectè non amplius ut nullius, sed ut in patrimonio Principis aut Reipubl. constitutas considerare jubent. Benè *PUFEND. Elem. Jurisprud. Univ. l. i. Def. 5. p. m. 63.* feras ait ex mente veterum Jurisconsultorum Romanorum nullius fuisse, hodiè vero de iis aliisque rebus plurimas gentes aliter statuisse, quem sequitur *THOMAS. Jurisprud. Div. l. II. c. 19. §. 150.*

§. XXII. Manet nihilominus proposito Thematì suus usus, ac proinde erepundia ne hodiè quidem efficiant ut Dominus ferarum iisdem insignitam reddere teneatur, si in sylvam, ubi ipse solus habet Jus venandi, se receperit. Idem obtinebit, si, qui Cervum aut aliam feram quacunque ratione sibi comparavit, eamque non satis custodiat, sed elabi patiatur; Frustrà enim ab iis, qui postquam in naturalem libertatem se receperunt, eum jure occupant, cervum reperet. Imò Dominium ferarum solà possessionis amissione hodiè expirare inde patet, quòd quæ Principis est, in cuius sylvà degit, simulac Territorium ejus reliquerit, ab alio apprehendi queat, *vid. THOMAS. Jurisprud. Div. l. c.* Cæterum hæc omnia, quæ hactenus à de jure circa feras allata sunt, Principum arbitrio LL. & pactis mutari posse facile largimur, cum hoc non naturaliter necessarium, sed rationi tantum maxime consentaneum existimemus.

§. XXIII. Hæc sunt LL. B. quæ pro LL. Romanarum equitate & cum ratione naturali consensu proponere in præsentiarum licuit. Tu quæcunque fuerint equi bonique consulo nostris que conatibus fave. Eterno autem omnis justitiæ & æquitatis fonti LL. Conditori sanctissimo, Deo Triuni tetque O. M. infinitas nobiscum decerne Gratias.

F I N I S.

COROLLARIA.

1. Homagium Invasori Imperii præstitum non est obligatorium.
2. Bellum, quod Grotius pœnale, alii vindicativum nominant, ob populi cujusdam delicta quamvis enormia, nisi quatenus nobis illata est injuria, justè haud suscipitur.
3. Ob sepulturæ denegationem quod geritur bellum, vix licitum esse videtur.
4. Capitale supplicium in eos statui, qui ventionem contra Principis prohibitionem exercent, Juri Naturali haud repugnat.
5. Foedera quibus nihil aliud constituitur quam id ad quod jam antea ipsâ Lege Naturali tenebantur pacifcentes, pudenda esse videntur.

ULB Halle
007 352 425

3

v 218

con
lige
po
cej.
mr
de
ffiu
cun
oda
deb
um
col
um
&
un
on
ibr
s. 2.
un
lic
de
de
rin
m
luc
m
em
eft
ta
m
r

B.I.G.

Farbkarte #13

3

Q. D. B. U.
 DISSERTATIONEM MORALEM *de*
 EO, QUOD *20.*
ÆQVUM
 EST
 CIRCA
FERAS EX CUSTODIA
DILAPSAS,
AD H. GROT. DE J. B. ET P. 2/3
L. II. C. IIX. §. III.
 AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM
 ORDINIS
BENEVOLO CONSENSU
AD D. XXVIII. OCTOB.
PRÆSIDE
M. MICH. HENR. GRIBNERO,
 J. U. *Leo,*
 PUBLICÆ ERUDITORUM CENSURÆ
 SUBJICIET
 AUTOR
JOH. GOTTLIEB WELSCH, LIPS.
 H. L. Q. C.

LIPSIAE, Literis IMMANUELIS TITII.

